

וְלֹא תִטּוּל מְדִילִיָּה פְלוּם. וְזִיל לְגַבֵּי גַבְרָא דְדוּף פֶּלֶן, וְתִשְׁפַּח דְּמִיתַת אֲתִתִּיה, זִיל לְגַבֵּיה, וְהֵב לִיה פִּיסָא דְדִינְרִין דָּא, בְּגִין דִּיהוּא גַבְרָא אִית לִיה בְּרָא חָדָא, וְשִׁמְעוֹן שְׁמִיה, וְהוּה אֲזִיל בְּסַחֲרֵתָא עַל יַמָּא, וְאִינוֹן בְּאַרְבָּא, וּבְרִיָּה דִּהָאִי גוֹי גָּנַב לִיה לְהוּא פִּיסָא, וְיֵהֵב לִיה לְהוּא רְשָׁע. וְאִימָא לְהוּא יוֹדָאִי, דִּיִּסְלַק פִּיסָא דָּא לְבְרִיָּה, דְלַעְגָל יִיתִי לְגַבֵּיה, וְיִוְדִי לְקוּדְשָׁא בְרִיָּה הוּא, דְאַחֲזֵר אַבִּידָתָא לְמֵאֲרִיָּה. וְכִף עֲבִיד, נְטִיל פִּיסָא, וְאַסְגִּיד לְקַמִּיָּה דְרַבִּי אֶלְעָזָר, וְנִשְׁק יְדוּי, תְּוֹהוּ חֲבַרְיָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּכָל אַרְחָא דָּא, אִית תְּוֹהוּ, בְּכָל מַה דְחַמִּינָן בְּךָ, וְהִשְׁתַּא אִיהוּ תְּוֹהָא עַל תְּוֹהָא. מַהוּ דִּין. אָמַר לִיה, מַלְּה דָּא לָאו בְּסִימְנָא אִיהוּ, וְלֹא בְּחֻכְמָתָא, אֶלָּא רוּחָא דִּילִי אֶסְתַּפֵּל, וְאַנָּא חַמִּינָא, כְּאֵלוּ בְּעִינָא חַמִּינָא. תְּוֹהוּ כְּלָהוּ חֲבַרְיָא. וְאַזְלוּ כְּלָהוּ, וְהוּא יוֹדָאִי בְּהַדְרִיָּהוּ. עַד דְמָטוּ לְגַבֵּי חַמוּי. כִּינָן דְמָטוּ תַמָּן, אֲשַׁכְּחִיהוּ לְחַמוּי דִּהוּי יִתִּיב עַל גַּבֵּי עַרְסוּי וְלַעֲי בְּאוּרִיָּתָא, בְּרִיָּה בְּרַכְתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְרִיכוּ חֲבַרְיָא, וְאִיהוּ חָדִי בְּהַדְרִיָּהוּ.

פֶּתַח וְאָמַר, (ירמיה יז יד) רַפְּאֲנִי ה' וְאַרְפָּא וְכו', כִּינָן דְאָמַר רַפְּאֲנִי, מַהוּ וְאַרְפָּא. כִּינָן דְאָמַר הוֹשִׁיעֵנִי, מַהוּ וְאוֹשַׁעָה. כִּינָן דְאֶסְיָא מַסִּי, מֵאֵן הוּא דְמַחִי.

אֶלָּא כָּל אַסְוּוֹתָא דְעֵלְמָא, בִּידָא דְקוּדְשָׁא בְרִיָּה הוּא. אָבַל אִית מְנַהוֹן, עַל יְדָא דְשְׁלִיחָא. וְאִית מְנַהוֹן, דְלֹא אֲתַמְסְרוּ בִידָא דְשְׁלִיחָא. וְאִינוֹן דְאֲתַמְסְרוּ בִידָא דְשְׁלִיחָא, אַסְוּוֹתָא אִינוֹן, אָבַל לְזַמְנָא מְתַהֲדְרִין. אָבַל אִינוֹן דְקוּדְשָׁא בְרִיָּה הוּא מַסִּי, הוּא מְרַעָא לָא אֲתַהֲדֵר לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא, אַסְוּוֹתָא דִּילִיָּה, אִיהִי

וְתַן לוּ פִּיס הַדִּינְרִים הַזֶּה, מִשּׁוּם שְׁלֹאוֹתוֹ הָאִישׁ יֵשׁ בֶּן אֶחָד, וּשְׁמוֹ שְׁמַעוֹן, וְהָיָה הוֹלֵךְ עִם סַחֲוֹרָה עַל הַיָּם, וְהֵם בְּסַפִּינָה, וּבְנֹו שֶׁל הַגּוֹי הַזֶּה גָּנַב לוֹ אוֹתוֹ הַפִּיס, וְנָתַן אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ רְשָׁע. וְאָמַר לְאוֹתוֹ הַיְּהוּדִי, שְׂעִלָּה כִּיס זֶה לְבִנּוֹ, שְׁבַקְרוּב יָבֵא אֵלָיו, וְיִזְדֶּה לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁחֲחֹזֵר הָאֲבָדָה לְבַעֲלֶיהָ. וְכִף עָשָׂה. נְטִיל הַכִּיס, וְהִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָי רַבִּי אֶלְעָזָר, וְנִשְׁק יְדוּי. תְּמַהוּ הַחֲבַרְיִים.

אָמַר רַבִּי אַבָּא: בְּכָל הַדְרָף הַזֶּה יֵשׁ תְּמִיָּהָה בְּכָל מַה שְׂרַאֲיִנוּ בְּךָ, וְכַעַת הִיא תְּמִיָּהָה עַל תְּמִיָּהָה, מַה זֶה? אָמַר לוֹ: דְּכַר אִינוּ בְּסִימָן, וְלֹא בְּחֻכְמָה, אֶלָּא שְׂרוּחִי מִסְתַּפֵּל, וְאֲנִי רְאִיתִי כְּאֵלוּ בְּעֵין רְאִיתִי. תְּמַהוּ כָּל הַחֲבַרְיִים. וְכָלֵם הַלְכוּ, וְאוֹתוֹ הַיְּהוּדִי עֲמָהֶם, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְחַמְיֹו. כִּינָן שֶׁהִגִּיעוּ לְשֵׁם, מְצִאוּ אֶת חַמְיֹו שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל גַּבֵּי מִשְׁתֹּו וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. בְּרַף בְּרַכָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְרַכּוּ הַחֲבַרְיִים, וְהוּא שְׂמַח עִמָּם.

פֶּתַח וְאָמַר, (ירמיה יז יד) רַפְּאֲנִי ה' וְאַרְפָּא וְכו'. כִּינָן שְׂאֲמַר רַפְּאֲנִי, מַהוּ וְאַרְפָּא? כִּינָן שְׂאֲמַר הוֹשִׁיעֵנִי, מַהוּ וְאוֹשַׁעָה? כִּינָן שֶׁהַרּוּפָא מְרַפָּא, מִי הוּא שְׂיַכָּה? אֶלָּא כָּל רְפוּאָה שְׁבַעוּלָם בִּיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָבַל יֵשׁ מֵהֶם עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וְיֵשׁ מֵהֶם שְׁלֹא נִמְסְרוּ בִּיד שְׁלִיחַ. וְאוֹתָם שְׁנַמְסְרוּ בִּיד שְׁלִיחַ הֵם רְפוּאָה, אָבַל לְפַעְמִים חוֹזְרִים. אָבַל אוֹתָם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַפָּא, אוֹתָהּ הַמַּחֲלָה לֹא חוֹזְרֵת לְעוֹלָמִים, וְעַל זֶה רְפוּאָתוֹ הִיא רְפוּאָה, שְׂאִין בָּהּ מַחֲלָה כְּלָל. וּמִשּׁוּם כֵּן, רַפְּאֲנִי ה' וְאַרְפָּא, וְדָאִי, בְּלִי קַטְרוּג כְּלָל. וְכַעַת, חֲבַרְיִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

אִיהִי אַסְוּוֹתָא, דְלִית בָּהּ מְרַעָא

נתן לי רפואה, ועשק לי וערב לי.
ספרו לו כל אותו המעשה. תמה
ובכה ושמת. ואמר: חברים,
נדרתי שאלף אליו ואתחבר עמו,
ונודה ונשבח לרבון העולם.
שמח עמם.

אמרו לו: במה היית מתעסק?
אמר להם: הייתי מתעסק
בפרשת בלק, וראיתי שחכמתו
היתה חזקה ויותר מחכמתו של
בלעם. חכמת בלעם פעם אחת -
וחכמת בלק בכל זמן. אבל כל
המפתחות היו בידי בלעם, משום
שהוא היה משלים בפה. בלק
היה יודע לעשות בשפתיו, ולא
ידע להשלים בפה.

פתח ואמר, (שם מו) ואתה אל תירא
עבדי יעקב כו'. הפסוק הזה
פרשוהו. אבל אל תירא עבדי
יעקב - מהפסוקים של בלעם. ואל
תחת - מהקסמים של בלק.

בא וראה איך היו שניהם זה עם
זה בעצה רעה פנגדו ישראל. אמר
בלעם: יעקב היה בבית לבן אבי
אבא, ונחש נחשים פנגדו, ויכל
לו. אני אסדר נחשים פנגדו. אמר
בלק: ואני אסדר קסמים לשם
שוקרא ישראל.

בשעה ההיא יצאה רוח אחת
מצדו של יוסף מתוך ענפי
האילן, ונשבה באותם נחשים
ובטלה אותם. והינו שאמר יוסף,
(בראשית מד) כי נחש ינחש איש
אשר פמני. מה זה איש אשר
פמני? בשבילי יש איש שיכטל
הנחשים לבניכם. בשבילי הוא
למעלה, והינו איש אשר פמני.
פמוני יש איש למעלה, יצא
(שמוציא) רוח אחרת מתוך העץ
שלמטה, ונשב באותו הקסם
ובטל אותו.

ואמר לו: במה היית מתעסק?
אמר להם: הייתי מתעסק
בפרשת בלק, וראיתי שחכמתו
היתה חזקה ויותר מחכמתו של
בלעם. חכמת בלעם פעם אחת -
וחכמת בלק בכל זמן. אבל כל
המפתחות היו בידי בלעם, משום
שהוא היה משלים בפה. בלק
היה יודע לעשות בשפתיו, ולא
ידע להשלים בפה.

בלק. ובגין כן, רפאני ה' וארפא, ודאי, בלא
קטרוגא פלל. והשתא חבריאי, קודשא ברין
הוא יהיב לי אסוותא, ועשק לי וערב לי.
כחו ליה פל ההוא עובדא, תווה, ובכה וחדוי.
ואמר, חבריאי, נדרנא, דאיהו לגביה,
ואתחבר בהדיה, ונודה ונשבח למארי עלמא.
חדוי בהדייהו.

אמרו ליה, במאי הוית מתעסק. אמר לון,
הוינא משתדל בפרשת בלק, וחימינא,
דחכמתא דיליה, הוה תקיף ויתיר מחכמתא
דבלעם. חכמתא דבלעם רגעא חדא, חכמתא
דבלק בכל זמנא. אבל מפתחן דכלהו, בידוי
דבלעם הו. בגין דאיהו הוה אשלים בפומא.
בלק הוה ידע למעבד חרשוי, ולא ידע
לאשלא בפומא.

פתח ואמר, (שם מו כח) ואתה אל תירא עבדי יעקב
וכו'. האי קרא אוקמוה. אבל אל תירא
עבדי יעקב, מחרשי דבלעם. ואל תחת,
מקסמוי דבלק.

תא חזי, היאך הו תרווייהו דא בדא בעיטא
בישא לקביל ישראל. אמר בלעם, יעקב
בביתא דלבן אבי אבא הוה, ונחש נחשין
לקבליה, ויכיל ליה. אנא אסדר נחשין
לקבליה. אמר בלק, ואנא אסדר קוסמין
לשמא דאיקרי ישראל.

בההיא שעתא, נפק רוחא חדא מפטרא
דיוסף, מגו ענפי אילנא, ונשיב
באינון נחשין, ובטיל לון. והינו דאמר יוסף,
(בראשית מד טו) כי נחש ינחש איש אשר פמוני.
מאי איש אשר פמוני. בגיני אית איש דנחשים
יכטל לבניכו. בגיני איהו לעילא, והינו איש
אשר פמוני. פמוני אית איש לעילא, נפק (דאפיק) רוחא אחרא, מגו אילנא
דלתתא, ונשיב בההוא קסם, ובטיל ליה.

וְהִינּוּ (משלי טו ו) קָסָם עַל שְׁפָתַי מִלֶּךְ, מֵאֵן מִלֶּךְ, דָּא אֵילָנָא דְלִתְתָא. כְּדִין אָתִיב בְּלַעַם וְאָמַר, כִּי לֹא נִחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קָסָם בְּיִשְׂרָאֵל. וְתַרְוֵייהוּ הוּוּ מִתְרִין סְטָרִין אֵלִין.

כִּי אַתְּדָא אָנִי. לֹא הוּוּ יוֹמִין מִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא, דְאַצְטְרִיף הִכִּי לְמַהוּי קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא בְּהַדְרִייהוּ דְיִשְׂרָאֵל, כְּהוּוּ זִימְנָא, דְבַעַא בְּלַעַם לְשִׁיצָאָה לְשִׁנְאִיהוּן דְיִשְׂרָאֵל מְעֲלֵמָא. וְעַל דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, בְּלַעַם בַּעַא לְשִׁיצָאָה לְכוּ מְעֲלֵמָא, אֲבָל אָנָא לֹא אֶעֱבִיד הִכִּי, אֲלֵא כִּי אֶעֱשֶׂה כְּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךָ שָׁמָּה וְאַתְּדָא לֹא אֶעֱשֶׂה כְּלָה.

דְּאִלּוּ יִיתּוֹן כָּל עַמִּין דְּעֲלֵמָא, לֹא יִכְלִין לְשִׁיצָאָה לְכוּן מְעֲלֵמָא. אַתָּא לְכֹן בְּקַדְמִיתָא, וּבַעַא לְאַעֲקָרָא לִיָּה לְיַעֲקֹב בְּלַחֲדוּדֵי מְעֲלֵמָא, אַתָּא קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, וְאֶגִּין עֲלִיָּה. דְכַתִּיב, (בראשית לא כד) הַשְׁמֹר לָךְ פֶּן תִּדְבַר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע. אַתָּא פְּרַעָה, וּבַעַא לְשִׁיצָאָה לּוֹן מְעֲלֵמָא, אַתָּא קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא וְאֶגִּין עֲלִיָּהוּן, דְכַתִּיב, (שמות א יב) וּכְאֲשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אַתּוּ וְגו'. אַתָּא הָמָן וּבַעַא לְשִׁיצָאָה לּוֹן מְעֲלֵמָא, אַתָּא קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא וְאַתִּיב כּוּלָא עַל רִישִׁיָּה. וְכֹן בְּכָל דְרָא וְדָרָא, קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא אֶגִּין עֲלִיָּהוּ דְיִשְׂרָאֵל תְּדִיר. וְיִשְׂרָאֵל אָמְרִי, (איכה ג כב) חֲסִדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנּוּ. כִּי לֹא תִמּוּ מִבְּעֵי לִיָּה. אֲלֵא חֲסִדֵי ה', בְּכָל דְרָא וְדָרָא הוּוּ בְּסַעֲדָן. כִּי לֹא תִמְנּוּ, דְלֹא אֲשִׁתִּיצִינָא. מֵאִי טַעֲמָא, מִשּׁוּם דְלֹא אַתְּמַנְעוּ רַחֲמוּי מִינָן. דְכַתִּיב, כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא, וַיִּשְׁלַח מְלָאכִים אֶל בְּלַעַם. וּלְבַתֵּר וַיִּלְכוּ זְקֵנֵי מוֹאָב וְזְקֵנֵי מִדְיָן, הָיָה לִיָּה לְמִימַר וַיִּלְכוּ הַמְּלָאכִים, מֵאִי

וְהִינּוּ (משלי טו) קָסָם עַל שְׁפָתַי מִלֶּךְ. מִי הַמֶּלֶךְ? זֶה הָעֶץ שֶׁלֹּמֶטָה. אֲזִי הַשִּׁיב בְּלַעַם וְאָמַר, (במדבר כג) כִּי לֹא נִחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קָסָם בְּיִשְׂרָאֵל. וּשְׁנֵיהֶם הָיוּ מִשְׁנֵי הַצְּדִדִים הַלְלוּ.

כִּי אַתְּדָא אָנִי. לֹא הָיוּ יָמִים מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם שֶׁהַצְּטֻרָה לְהִיּוֹת כַּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, כְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁרָצָה בְּלַעַם לְכַלּוֹת אֶת שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם. וְעַל זֶה אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא: בְּלַעַם רָצָה לְהַשְׁמִידְכֶם מִן הָעוֹלָם, אֲבָל אָנִי לֹא אֶעֱשֶׂה כֵּן, אֲלֵא (ירמיהו מו) כִּי אֶעֱשֶׂה כְּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךָ שָׁמָּה וְאַתְּדָא לֹא אֶעֱשֶׂה כְּלָה.

שְׂאִלּוּ יִבְאוּ כָּל עַמֵּי הָעוֹלָם, לֹא יִכְוִלִים לְהַשְׁמִידְכֶם מִן הָעוֹלָם. בָּא לְכֹן בְּרֵאשׁוֹנָה וְרָצָה לְעַקֵּר אֶת יַעֲקֹב לְבַדּוֹ מִן הָעוֹלָם - בָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא וְהִגֵּן עֲלָיו, שְׁכַתּוֹב (בראשית לא) הַשְׁמֹר לָךְ פֶּן תִּדְבַר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע. בָּא פְּרַעָה וְרָצָה לְהַשְׁמִיד מִן הָעוֹלָם - בָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא וְהִגֵּן עֲלֵיהֶם, שְׁכַתּוֹב (שמות א) וּכְאֲשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אַתּוּ וְגו'. בָּא הָמָן וְרָצָה לְהַשְׁמִיד מִן הָעוֹלָם - בָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא וְהַשִּׁיב הַכֹּל עַל רִאשׁוֹ. וְכֹן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא תְּמִיד הִגֵּן עַל יִשְׂרָאֵל.

וְיִשְׂרָאֵל אֹמְרִים, (איכה ג) חֲסִדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנּוּ. כִּי לֹא תִמּוּ הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת. אֲלֵא חֲסִדֵי ה' בְּכָל דּוֹר וְדוֹר הָיוּ בְּסַעֲדָנוּ כִּי לֹא תִמְנּוּ, שְׁלֹא הַשְׁמִדְנוּ. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁלֹא נִמְנְעוּ רַחֲמָיו מְעַמָּנוּ, שְׁכַתּוֹב (שם) כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו. בָּא וְרָאָה מַה כְּתוּב בְּרֵאשׁוֹנָה, (במדבר כב) וַיִּשְׁלַח מְלָאכִים אֶל בְּלַעַם, וְאַחַר כֵּן וַיִּלְכוּ זְקֵנֵי מוֹאָב וְזְקֵנֵי מִדְיָן. הִיָּה לוֹ לומר וַיִּלְכוּ